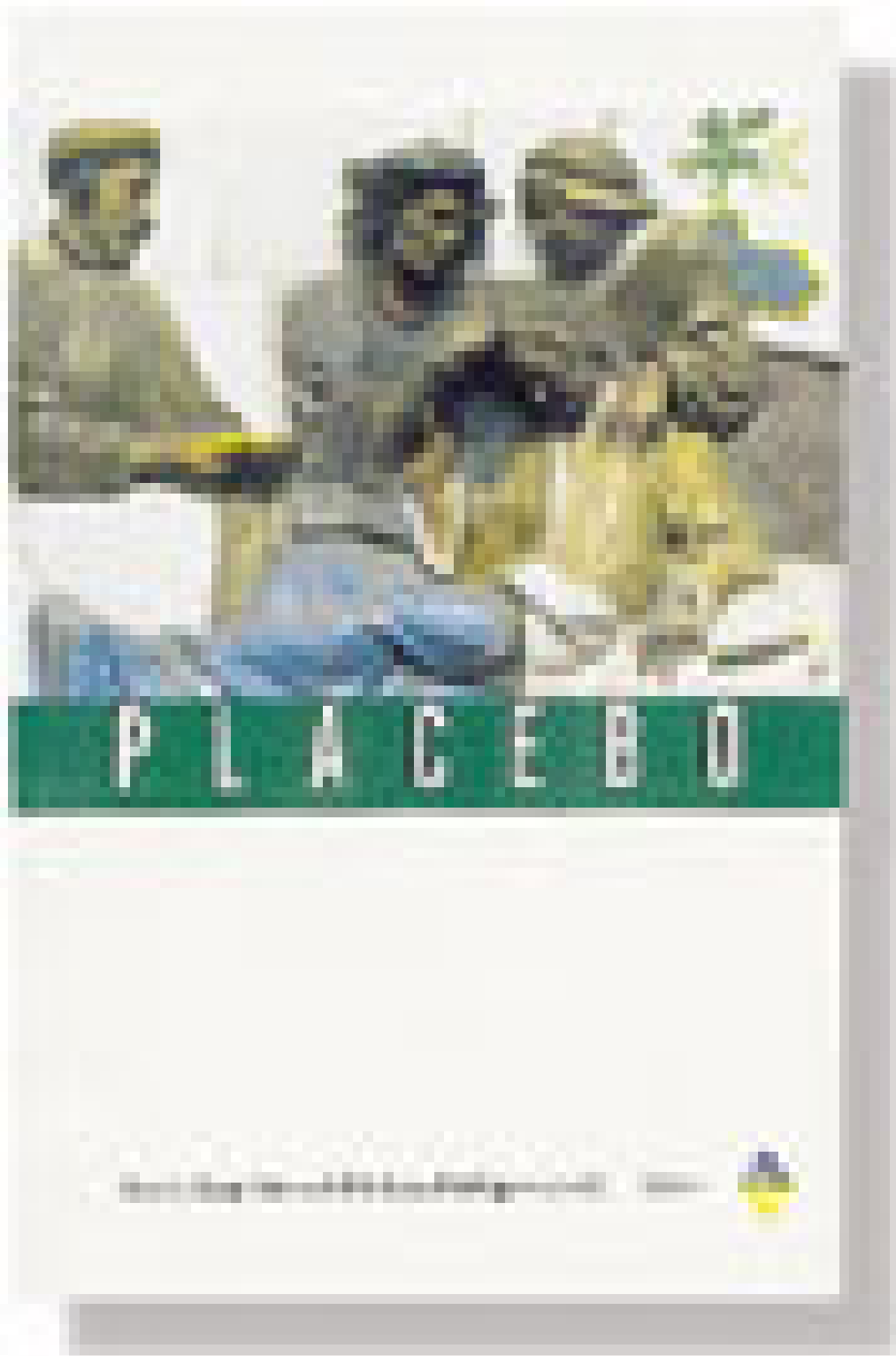

Bare placebo?

BOKOVERSIKT

Hva er placeboeffekten? Finnes den, hva består den i så fall av og hvordan kan den forklares og eventuelt utnyttes i behandling? For å svare på disse spørsmålene samlet det svenske Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) høsten 1999 en gruppe forskere til konferanse. Konferansens ulike bidrag og diskusjoner er nå samlet i en bok redigert av professor i medisin, Harry Boström og Helena Dahlgren, prosjekt koordinatør ved SBU.

Foruten et innledningskapittel med noe begrepsavklaring og tilvisning til klassiske studier, finnes innlegg om placebo ved kirurgi (Thomas Ihre), placebo innen psykiatri (Marie Åsberg), relevant hjernefysiologi (Martin Ingvar) og

placebo i relasjon til alternative behandlingsformer som fytoterapi og homøopati (Tor Waaler). Et historisk-kulturelt perspektiv ivaretas av idéhistoriker Karin Johannisson og etiske sider ved behandling av professor i medisin, Povl Riis. Den beste gjennomgangen av relevante enkeltstudier og implikasjoner for medisinsk behandling, er forfattet av dosent Erik Hägg.

De ulike bidragene har ulik omfang og kvalitet. Slik det gjerne blir av en samling konferanseinnlegg, fremstår resultatet som noe uredigert og innholdsmessig overlappende. For den som har interesse av sjel-kropp-kommunikasjon er boken likefullt verdifull og inneholder samlet sett mange oppdaterte tilvisninger og referanser. Den kan også tjene som et nyttig korrektiv til dem som assosierer placebo med "narremedisin" eller tenker på det som et marginalt fenomen (jf. "bare placebo"). For at placeboeffekten finnes og at den er en betydelig helseressurs, synes å være konferansens utvetydige konklusjon. Som ellers når det gjelder dette fenomenet blir man straks vagere når det gjelder hvordan fenomenet skal forklares og forstås. Den vesentligste grunnen til det er nok at placebo ikke er ett, men mange fenomener. Å skulle forklare disse fenomenene innebærer intet mindre enn å forklare hvordan kroppen kommuniserer med sin omgivelse.

Tor-Johan Ekeland
Høgskulen i Volda
Volda

Publisert: 20. juni 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.